

Міненко Г. М. Екологізація освіти – запорука ефективного виховання сучасної молоді / Г. М. Міненко, І. Г. Шевирьова // Стратегія сталого розвитку України: завдання освіти щодо її реалізації: матеріали III Всеукраїнського форуму «Освіта для збалансованого розвитку» (Київ, 12–13 квітня 2017 р.). – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2017. – С. 98–101.

Міненко Г. М., Шевирьова І. Г.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ОСВІТИ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

У статті окреслено діяльність викладачів та студентів коледжу щодо реалізації завдань екологічної освіти в Україні; означені основні напрямки роботи майбутніх фахівців: науково-дослідна, пошукова, творча діяльність на базі лабораторії живої природи коледжу; висвітлено, що організація науково-практичних конференцій є невід’ємною частиною екологічного виховання молоді.

Ключові слова: екологізація освіти, екологічна культура, екологічна компетентність.

Діяльність викладачів і студентського активу Відокремленого підрозділу «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка» в аспекті екологізації освіти реалізується ступенево, систематично й цілеспрямовано, відповідно до суспільних вимог і змін у законодавстві. Так, згідно з Рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України протокол № 13-6-19 від 20.12.01 „Про Конституцію екологічної освіти в Україні”, з метою вдосконалення формування у студентів коледжу екологічної компетентності як складової екологічної культури й активної громадянської позиції; розвитку екологічного мислення й свідомості, що ґрунтується на ставленні до природи як універсальної, унікальної цінності, та зміцнення фундаментальних екологічних знань викладачі природничих дисциплін щороку організовують роботу щодо впорядкування території коледжу зеленими насадженнями; залучають молодь до мережі заходів: екологічні акції „День Землі”, „Посади дерево”, тематичні виховні години, виконання студентами пошуково-дослідницьких робіт. Відбувається залучення студентства й викладацького складу коледжу до екологічних справ, зокрема, до Всеукраїнського суботника „Зробимо Україну чистою!”.

Однією з найбільш ефективних форм роботи щодо пошуку, аналізу та представлення інформації є організація науково-практичних конференцій – невід’ємної частини екологічного виховання молоді.

Усе глибше замислюючись над екологічними проблемами, студенти коледжу виявили ініціативу щодо створення діяльнісного активу, який зможе брати участь в обговоренні й вирішенні актуальних суспільно значимих проблем. Таким активом став „Молодіжний медіацентр.UA”, створений 2013 р., складовим напрямком якого став новітній екологічний рух. З цього моменту щорічно складається План роботи об'єднання „Екологічний рух”. *Проблема, над якою працює об'єднання*: інноваційні шляхи формування екологічної свідомості майбутніх учителів. *Завдання*: навчати студентів впізнавати у природі вивчені живі об'єкти, бачити ознаки їх пристосування до умов існування, біологічні ритми, пояснювати екологічне значення; формувати у студентів навички перенесення екологічних знань у реальне життя; формувати вміння проводити спостереження, дослідження, аналіз і обробку даних, отриманих у процесі роботи; активізувати студентську молодь до природоохоронної діяльності.

З метою поглиблення знань студентів про флору й фауну, їх пристосування до навколишнього середовища, практичного вирішення екологічних проблем, дослідження всіх куточків земної поверхні у навчальному закладі відкрито „Лабораторію ознайомлення з живою природою”. У лабораторії використано нетрадиційний колекційний метод побудови експозиції, де експонати ілюструють природні ландшафти, що дає можливість побачити особливості пристосування живих організмів до різноманітних умов існування.

Матеріал, зібраний у лабораторії, здебільшого виготовлений викладачами й студентами спеціальності коледжу, дає можливість навчити майбутніх учителів та вихователів методам, формам, прийомам роботи з живою природою; активно пропагувати знання про природу; організувати наукові дослідження та спостереження; формувати професійну компетентність студентів у галузі екологічного виховання.

Профіль лабораторії ознайомлення з живою природою – вивчення пристосувальних властивостей організмів до різних умов існування, викликаних різницею географічного розташування природних зон, у яких ці організми проживають. Лабораторія сприяє залученню студентів до експериментально-дослідницької діяльності, формує бережливе ставлення до культурного та природного надбання різних куточків Землі, розвиває духовно-моральні цінності в майбутніх учителів початкової школи, вихователів.

Ще однією цікавою формою роботи з пропаганди знань про природу та її емоційно-естетичного сприйняття стала організація студентською спільнотою фотоконкурсів „Природа вражає”, „Веселка природи України”, „Земля. Згорьована та невмируща”, „Я люблю Україну”.

З метою формування екологічного наукового світогляду студентів під керівництвом викладачів природничого циклу студентами створено низку проектів на різноманітну тематику:

- „Пристосування – унікальна можливість для виживання”;
- „Чи все ми знаємо про кімнатні рослини?”;

- „Вікіпедія флори і фауни лабораторії живої природи”;
- „Електронний посібник «Книга природи»”;
- „Видатні українські вчені-хіміки”;
- „Чорнобильська катастрофа”; „Глобальні проблеми людства”.

За ініціативою викладачів природничих дисциплін розпочато роботу над інформаційними проектами екологічного спрямування. Протягом 2015–2016 н.р. вийшло 2 випуски: „Глобальне потепління”, „Екологічні проекти світу”.

Аналізуючи умови сьогодення, слід зазначити, що великий вплив на навколишнє середовище відіграють воєнні операції на Донбасі, внаслідок чого природа знищується або їй завдається велика шкода, погіршуються чи стають нестерпними природні умови життя місцевого населення, втрачаються природні ресурси. Через це на території східних областей України виникли проблеми, які негативно впливають на біосферу – людину і природу, а тому є масштабним екологічним злочином. Проблеми, які виникають у результаті бойових дій на Донбасі, змушують замислитися студентів коледжу над питанням: як же війна впливає на природу?

Саме це питання було обговорено у 2016 р. на інформаційно-екологічному вернісажі „Глобальний екологічний фонд сучасних загроз довкілля”. Так, студентами було представлено третій інформаційно-екологічний вісник „Екологічні проблеми в контексті антитерористичної операції”.

На основі змісту навчальних предметів природничого циклу створено низку електронних проектів про видатних діячів України в галузі біології, географії, природознавства та хімії: „Сергій Михайлович Гершензон – радянський генетик, мікробіолог”, „Альфред Миколайович Окснер – ліхенолог світового масштабу”, „Яната Олександр Алоїзович – український агроном, ботанік”, а також – інтегрований навчально-інформаційний проект „Врятуємо від забуття”.

Проведення у вересні 2015 р. еколога-патріотичних акцій „Алея героїв АТО”, „Тюльпан слави”, „Україна в екологічному ковчезі планети”, „Я плакаю красу України” сприяло формуванню патріотичної свідомості, вшануванню пам’яті про загиблих героїв, які віддали життя за незалежність України у 2014–2015 рр. Студентами коледжу було висаджено понад 1000 цибулин тюльпанів та 28 оцтових дерев.

Уперше за всю історію існування навчального закладу викладачами природничих дисциплін спільно зі студентами було організовано цікаву, пізнавальну, змістовну форму роботи, яка присвячена до Дня Державного Прапора України та до відзначення 25-ї річниці незалежності України – започатковано процес висадки із живих квітів Національного Прапора України.

Таким чином, екологічне виховання – це організований і цілеспрямований процес формування системи наукових знань про природу й суспільство, поглядів і переконань, що забезпечують відповідальне

ставлення молоді до природи, реальним показником якого є практичні дії студентів щодо природного середовища, котрі відповідають нормам людської моралі. Екологічна освіта є сукупністю екологічних знань, екологічного мислення, екологічного світогляду, екологічної етики, екологічної культури.

Кожна форма виховної роботи цікава для сучасної молоді. Всі студенти коледжу – активні громадяни, які з задоволенням підтримують зміни в освіті й пропагують власні молодіжні ініціативи в аспекті її екологізації. Наразі студенти коледжу мають на меті розширити діяльність екологічного руху навчального закладу на засадах волонтерства й тісної співпраці з екологічними, соціальними й громадськими службами міста, області, держави задля сприяння формуванню в молодого покоління екологічної свідомості й громадської активності як ключових життєвих компетенцій сьогодення.